

Loni byl v ČR transplantován rekordní počet ledvin, upevnili jsme pozici mezi evropskou špičkou

21.2.2023 - Lucie Kocourková | B.Braun ČR

V roce 2022 bylo v ČR transplantováno celkem 520 ledvin od zemřelých i žijících dárců. Je to historicky nejvíce od doby, co je v Česku tato statistika sledována. „Sečetl se dopad více faktorů, na kterých se pracuje roky. V Evropě patříme mezi 43 sledovanými zeměmi mezi nejlepší a i rok 2023 začal z hlediska počtu transplantací velmi dobře,“ říká MUDr. Martin Kuncek, ředitel sítě dialyzačních středisek B. Braun Avitum CZ/SK.

Mezi nejlepšími v Evropě

Příčinu úspěchu českých zdravotníků vidí odborníci především v tom, že se zdokonaluje spolupráce s dárcovskými nemocnicemi, které jsou dobře motivované. Pomohla také změna zákona, která umožnila větší počet transplantací orgánů od cizinců zemřelých na českém území, transporty dárců do transplantačních center, a neustálé vyšetřování a zařazování nemocných do čekací listiny k transplantaci. Mezi faktory růstu počtu transplantací patří spolupráce se zdravotníky z dialyzačních středisek, kteří vhodné pacienty co nejdříve přihlašují na čekací listinu a vysvětlují pacientům výhody transplantací, také od žijících dárců. **„Potvrzuje se, že jsme před lety položili kvalitní základ dobrým transplantačním zákonem. Stejnou transplantační legislativu, jakou máme my přijaly v posledních letech takové země jako Nizozemsko, Dánsko nebo Anglie. Recentní změna legislativy také umožnila odebírat větší počet orgánů cizincům zemřelým na našem**

území. Zatímco v roce 2021 to bylo 14 osob, v roce 2022 už 28,” popisuje důvody úspěchu českého zdravotnictví prof. MUDr. Ondřej Viklický, CSc., přednosta Transplantcentra IKEM. Ukazuje se, že i rok 2023 začal z hlediska transplantací aktivy dobře. Zatímco v lednu 2022 bylo v Česku transplantováno celkem 22 ledvin, letos bylo pacientům již transplantováno celkem 33 orgánů.

FENOMÉN IKEM

Českým transplantacím fenoménem je IKEM. Z celkových 520 ledvin jich právě tam transplantovali přesně 300. **„Většina pacientů dostala ledvinu od zemřelého dárce orgánů, ve 28 případech byl dárce příbuzný nebo blízký pacienta. Osobně vidím za velkou transplantací aktivitou především perfektní spolupráci s dárcovskými nemocnicemi, převozy dárců orgánů ze spolupracujících pracovišť přímo do IKEM, odběry orgánů od dárců po smrti oběhu ale také už zmiňované cizince. Tím, že provádíme často odběr orgánů přímo v IKEM navíc napomáháme našim kolegům z dárcovských nemocnic,”** vypočítává profesor Ondřej Viklický.

Úspěšná transplantace pacienta, který se dialyzoval doma

V IKEM proběhla v říjnu 2022 i úspěšná transplantace mladého pacienta Jaroslava Mészároše, který se od ledna 2021 s pomocí své maminky dialyzoval doma. **„S ledvinami se Jaroslav léčí od dětství a byl již dvakrát transplantovaný. Po selhání druhého transplantovaného štěpu zahájil domácí hemodialýzu, což mu velmi prospělo jak zdravotně, tak psychicky,”** říká MUDr. Markéta Kratochvilová, Ph.D., vedoucí lékařka dialyzačního střediska B. Braun Avitum v Uherském Brodě, která má Jaroslava v péči. Metoda domácí hemodialýzy byla v Česku legislativně ukotvena a je plně hrazena ze zdravotního pojištění od roku 2015. Její princip je stejný jako na dialyzačním středisku. Jde o přístrojové mimotělní očištění krve, které si ale provádí sám pacient nebo člověk, který s ním žije v domácnosti. Na rozdíl od klasické dialýzy na středisku, která se provádí zpravidla 3x týdně 4-5 hodin, lze domácí dialýzu provádět s vyšší frekvencí, obvykle 5x týdně po dvou až třech hodinách. **„Po opakovaných transplantacích bývá čekání na vhodnou ledvinu mnohem delší, proto jsme rádi, že se mohl Jaroslav léčit v domácím prostředí. A máme o to větší radost, že se před čtyřmi měsíci dočkal úspěšné transplantace a nyní se mu daří velmi dobře,”** dodává Markéta Kratochvilová, která s IKEM i spádovým Centrem kardiovaskulární a transplantací chirurgie v Brně velmi úzce spolupracuje.

Waiting list a příprava pacientů na transplantaci

K tomu, aby pacient mohl podstoupit transplantaci musí být zařazen na čekací listinu, tzv. waiting list. K tomu musí splnit celou řadu kritérií, mezi které patří mimo mnoha laboratorních i klinických vyšetření třeba i zdravé zuby. **„Stejně jako zaznamenaly rekordní rok transplantace ledvin, zaznamenala ho i naše dialyzační střediska, kde se příprava pacientů na transplantaci odehrává. Na našich 23 dialyzačních střediscích jsme v Česku k úspěšné transplantaci dovedli celkem 84 pacientů. Je to zásluha jak lékařů, tak i sester, které nezlomilo těžké covidové období, a i v něm přípravy pacientů na transplantaci pokračovali. Například v Plzni se nám podařilo dovést k transplantaci všechny pacienty na čekací listině,”** doplňuje popis důležitého článku transplantacího řetězce MUDr. Vladimír Vojanec, vedoucí nefrolog sítě dialyzačních středisek B. Braun Avitum CZ/SK. Péče o pacienty transplantací nekončí. **„Po úspěšné transplantaci pečujeme ve spolupráci s daným transplantacím centrem o pacienty i nadále. Někteří pacienti dochází pravidelně i do našich nefrologických ambulancí, což je důležité jak z hlediska jejich komplexního sledování, tak z hlediska duševní pohody**

pacientů, kteří i nadále chodí k lékařům, které znají,“ uzavírá Vladimír Vojanec cestu pacienta s onemocněním ledvin.

